Č. 5422.

Samospráva obecní: Je služební poměr úředníků Pražské městské pojišťovny povahy soukromoprávní či veřejnoprávní?

(Nález ze dne 25. února 1926 č. 3486.)

Věc: Rudolf H. v Praze proti zemskému správnímu výboru v Praze o příslušnost k rozhodování sporu o pensijní požitky.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Útraty se nepřisuzují.

Důvody: St-l, ředitel Pražské měst. pojišťovny, byl ku své žádosti dnem 15. května 1919 dán na trvalý odpočinek. Když měst. rada usnesením z 12. listopadu 1923 rozhodla, že z přiznaných mu pens. požitků má býti srážena daň z příjmu, odvolal se st-l k stížnostnímu sboru, který rozhodnutím z 10. dubna 1924 mu vyhověl. Proti rozhodnutí tomu podal rekurs jak st-l, domáhaje se doplnění jeho důvodů, tak obec, která namítala nepříslušnost stížnostního sboru k meritornímu rozhodování, poněvadž st-l nebyl nikdy bezprostředním úředníkem obce. Zsv nař. rozhodnutím rekurs st-lův zamítl, k rekursu obce pak rozhodnutí stížnostního sboru zrušil.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí nss uvážil:

Měst. pojišťovna Pražská je samostatný ústav s vlastní právní osobností, jejž obec Pražská, která jej zřídila a za schodky jeho ručí, spravuje svými volenými orgány. Pokud se týče osob, jež v ústavu tom zaměstnány jsou v poměru služebním, je principielně myslitelna dvojí možnost: buď jsou tyto osoby v služ. poměru k pojišťovně jako samostatné osobě, která pak sama jest jejich zaměstnavatelkou, anebo jsou zaměstnanci obce Pražské, která jako správkyně ústavu je do pojišťovny toliko služebně přikazuje.

Ježto st-l vystoupil z činné služby již 15. května 1919, nelze vztahovati na něho usnesení měst. zastupitelstva z 3. listopadu 1919, nýbrž dlužno právní poměr jeho — jak ostatně sám uznává — posuzovati podle služ. pravidel z 25. září 1911. Pravidla tato nezůstavují v pochybnosti, že zaměstnance měst. pojišťovny nepokládají za zaměstnance obce Pražské. Třebas je v mnohých směrech těmto zaměstnancům rovnala, přece všude službu u pojišťovny přesně od služby u obce rozlišují (srv. § 5 odst. 1., § 8 odst. 1., 6, § 9 odst. 8., § 10 odst. 1., § 11 odst. 2.); zejména jasně je patrno toto stanovisko z ustanovení odst. 2. §u 11, kde se předvídá možnost, že by měst. rada resp. tedy obec v případě zrušení pojišťovny některého úředníka do svých služeb »přijala«, z čehož a contrario plyne tedy, že týž, dokud byl ve službách pojišťovny, v službě obecní nebyl. Tomuto stanovisku odpovídá také úprava právních poměrů zaměstnanců pojišťovny, které v samé podstatě své se liší od právních poměrů úředníků a zřízenců obecních. Podle § 4 i služební poměr úředníků a sluhů def. je rozvazatelný obapolnou výpovědí, která při veřejnoprávním služ. poměru zaměstnanců def. nemá místa. Z § 9 odst. 8. je patrno, že se předpokládá, že na úředníky pojišťovny vztahuje se zákon o obch. pomocnících z 16. ledna 1910 č. 10 ř. z., a z § 10 odst. 6. vysvítá, že se pokládají za podrobeny zákonu o pens. pojištění soukr. úředníků z 16. prosince 1906 č. 1. ř. z ex 1907.

Ze všech těchto ustanovení plyne, že podle cit. pravidel z r. 1911 úředníci Praž. měst. pojišťovny nebyli úředníky obce Pražské, nýbrž úředníky Pojišťovny jako samostatného ústavu, a že následkem toho jejich služ. poměr, třebas materielně upraven byl namnoze podle pravidel platných pro obecní úředníky pražské, od služ. poměrů těchto podstatně se lišil a může býti kvalifikován jen jako služ. poměr soukromoprávní.

Teprve usnesením z 3. listopadu 1919, které docela zřejmě má povahu konstitutivní a nikoliv — jak tomu chce stížnost — jen deklaratorní, nastala v tomto stavu změna v ten smysl, že úředníci pojišťovny stali se úředníky obecními.

Pro povahu právního postavení úředníků Pojišťovny, jak se podle hořejších vývodů jeví za platnosti pravidel z r. 1911, nemá významu okolnost, že jejich jmenování, disciplinování a propuštění děje se ob. zastupitelstvem resp. měst. radou pražskou, neboť tyto sbory jednají tu právě jen ve své funkci statutárních správních orgánů Pojišťovny jako samostatného ústavu. Rovněž bez významu jest, že obec zavazuje se platiti jim pens. požitky; takový závazek — který se vysvětluje právě tím, že obec ústav zřídila a za jeho schodky ručí, — mohla by zajisté převzíti obec i vůči zaměstnancům kteréhokoli jinou osobou nebo korporací zřízeného ústavu, na němž jest interesována, aniž by se tím ještě stávala zaměstnavatelem jejich. Rovněž nelze ničeho dovozovati z § 12 cit. pravidel, kde rada městská právě jako »správkyně ústavů« vyhražuje si určitou disposici se zaměstnanci těchto ústavů. Docela bezvýznamným pro dnešní spor je pak nález ss-u Budw. 12173/98, jenž řešil otázku, leze-li měst. pojišťovnu pokládati za podnik obce s hlediska zákona o nemoc. pojištění, a nemá tedy pro dnešní spor významu.

Nelze-li však služ. poměr st-le dle toho, co řečeno, pokládati za veřejnoprávní služ. poměr úředníka obce Pražské, nýbrž za soukromoprávní služ. poměr úředníka měst. pojišťovny Pražské jako samostatného ústavu, pak nejsou úřady samosprávné příslušny o sporech z tohoto poměru judikovati, a nař. rozhodnutí je tedy ve shodě se zákonem.

Č. 5423.

Obecní úředníci: I. Za platnosti zákonů č. 495/1921 a 394/1922 nemůže obecní úředník časovým postupem dosáhnouti V. hod. třídy.

Řízení před nss-em: II. V řízení před nss-em nemá st-l nárok na to, aby nss k jeho podnětu učinil ústavnímu soudu návrh podle § 9 zák. o úst. soudě č. 162/1920 co do otázky, zda určitý předpis zákona neodporuje ústavě.

(Nález ze dne 25. února 1926 č. 3757.)

Věc: Dr. František K. v Brně proti městské radě a městskému zastupitelstvu v Brně (mag. rada Dr. Al. Otoupalík) o postup do V. tř. hodnostní.

Výrok: Stížnost se dílem odmítá jako nepřípustná, dílem zamítá jako bezdůvodná.